

U ontvangt dit nummer in het Nieuwe Jaar, omdat wegens ziekte van de drukker en overbelasting van de beschikbare redactionele tijd wij het officiële Kerstnummer niet konden uitgeven, zoals wij ons dat voorgesteld hadden. Intussen hebt U van het Bestuur van de Kring, de Redactie en de drukkers van „De Gildetrom” een Kerstwens ontvangen.

CISTERCIËNSER ABDIJ

O. L. VR. VAN KONINGSHOEVEN

Het was tenslotte misschien toch niet zo'n vreemd idee om aan een monnik te vragen een inleidend woordje te schrijven voor dit nummer van de Gildetrom. Weliswaar vormen die twee — monnik en trom — op het eerste gehoor een compositie, die niet al te harmonisch lijkt. Maar het gaat er nu niet om, over specifieke gilde-attributen te schrijven of om gilde-historisch op te halen. Men vraagt een inleidend woordje voor een Kerstnummer. En op het Kerstfeest heeft er een ontmoeting plaats tussen alle mensen, ook tussen gilde-broeders en monniken. En ik moet bekennen, dat die naam „gilde-broeders” bij ons monniken bijzonder aanslaat, speciaal op het Kerstfeest.

De monnik immers tracht steeds dieper te beleven het ingaan van God in de mensheid. Deze werkelijkheid van „God-met-ons” begon met het feit van Christus' geboorte een duidelijker gestalte aan te nemen. Toen na Pasen de gekruisigde en verheerlijkte Zoon Gods den beloofden Geest in de harten der mensen zond, werd dit „God-met-ons” pas volle werkelijkheid.

Het werd: één Heer, één Geest, één broederschap. Het ideaal van de monnik is, deze broederschap in de Heer intens te beleven in liturgie en arbeid.

Met Kerstmis moet het weer als een aangrijpende werkelijkheid beleefd worden, dat de gemeenschappen der gildebroeders aan deze zelfde feiten hun oorsprong danken. Ik denk aan de visioenen die de profeten in oude tijden hadden, hoe zij de eenheid van de hele mensheid in het verre verschiet zagen:

Alle dreunend stampende laarzen
en in bloed geverfde mantels
zullen worden verbrand,
door de vlammen verteerd.

Want een Kind is ons geboren,
een Zoon ons geschonken
Grote macht zal Hij brengen,
en eindeloze vrede

Isaïas IX

De volheid van deze vreugde komt pas bij Christus' wederkeer. Maar intussen werkt de Geest naar steeds meer eenheid. Onder Zijn invloed hebben de gilden in de middeleeuwen zich gevormd. In plaats van elkaar dood te concurreren gingen de vakbroeders in één straat bij elkaar wonen en trokken ze één lijn. En dit niet slechts op het sociaal-economische vlak. Ze vierden samen de Eucharistie in hun eigen kapellen. En vierden daarna feest waarbij ze broederlijk dronken uit grote bokalen.

Laten we intussen reëel blijven. Er is nog heel wat bloed gevloeid, ondanks de broederschapen en ook wel door toedoen van de gildebroeders. Maar het ideaal dat aan hun oorsprong ligt blijft leven, en op het Kerstfeest krijgt het nieuwe aantrekkelijkheid.

In deze geest zien de monniken — door Sint Benedictus steeds „de broeders” genoemd — met sympathie naar de gildebroeders. En ze mogen de gildebroeders misschien mee laten luisteren naar wat hun in de Kerstdagen uit Sint Benedictus' Regel wordt voorgelezen: „..... de broeders moeten elkander voorkomen in eerbetoon. Elkanders zwakheden, lichamelijke zowel als geestelijke, moeten zij met het grootste geduld verdragen. Om strijd moeten zij elkaar gehoorzamen. Niemand zoeket hetgeen hij voor zichzelf nuttig oordeelt, maar veel eer hetgeen nuttig is voor een ander. Dat zij elkander broederlijk liefhebben ...”

Moge de verwezenlijking hiervan het aandeel zijn van ons, gildebroeders en monniken, in het gemeenschappelijk streven van de mensheid naar de wereldvrede, op het Kerstfeest met heviger heimwee verlangd.

Ik teken zoals Bernard van Clairvaux zou tekenen:

Broeder Willibrord, Abt van Koningshoeven.

Verslag Jaarvergadering

Kring „Het Kwartier van Oirschot“

van de Federatie van Noordbrabantse Schutters-gilden, gehouden op 15 december 1962 in Café De Beurs te Oirschot.

Voorzitter: W. Luijten, Hoge-Mierde; Onder-Voorzitter: C. A. B. A. M. Schade, Moergestel; Secretaris: H. A. J. van Erve, Moergestel; Penningmeester: J. van Loon, Oirschot; Bestuursleden: W. P. van Gils, Diessen; H. van Nunen, Oirschot; W. Kolsters, Middelbeers; M. A. Adriaansen, Goirle; P. Liebrechts, Vessem. Om circa 4 uur opent de Voorzitter de vergadering met de Christelijke groet. Hij roept een welkom toe aan de afgevaardigden der aangesloten gilden en spreekt de hoop uit een vlotte vergadering te mogen leiden. Zijn eerste dankwoord gaat uit naar het Gilde St. Barbara te Oirschot voor de keurige wijze, waarop dit gilde de kringdag 1962 heeft verzorgd.

Hij richt een speciaal welkom aan de Heer Vogels van St. Barbara, Oirschot, de grote organisator van de kringdag, die juist na de kringdag het vaderland moest gaan dienen in Nieuw-Guinea. De Voorzitter feliciteert hem met zijn behouden thuiskomst.

Spreeker dankt de vergadering nog voor het vertrouwen in hem gesteld bij de bestuursverkiezing in de jaarvergadering van 1961, die hij wegens ziekte niet kon bijwonen, doch desondanks wederom werd verkozen.

Vervolgens wijdt spreker woorden van waardering aan de nagedachtenis van H.K.H. Prinses Wilhelmina, die op 28 november j.l. is overleden.

Deze herdenkingswoorden werden staande aanhoord. Hierin werden door de Voorzitter ook de gildebroeders betrokken, die in de loop van het jaar zijn overleden, onder wie de Heer Jos Maas te Lage-Mierde, die 38 jaar hoofdman van het gilde is geweest. Voor de zielerust der overledenen werden 5 Onze Vaders en 5 Weesgegroeten geboden.

Notulen.

Alhoewel deze reeds in de Gildetrom gepubliceerd zijn, stelt de vergadering prijs op voorlezing, hetgeen door de Secretaris geschiedt. Nadien worden de notulen der jaarvergadering 1961 goedgekeurd.

De Heer J. Abrahams (St. Joris, Hilvarenbeek)

merkt op, dat het de bedoeling was aan het organiserend gilde van een kringdag f 100,— uit te keren als bijdrage, zulks met ingang van 1962, hetgeen de vergadering beaamt.

Het lid A. Jacobs (St. Joris, Tilburg) doet een beroep op St. Barbara, Oisterwijk, om toch eindelijk het door St. Joris verdiende koningskruis te willen toezenden. De Voorzitter vraagt de afgevaardigde van St. Barbara deze aangelegenheid te willen afdoen. Afgevaardigde A. Mathijssen heeft deze kwestie reeds lang aan zijn Hoofdman doorgegeven. Hij verwacht, dat deze het nodige daartoe wel zal doen.

Jaarverslag Secretaris.

Door de secretaris wordt het jaarverslag voorgelezen. In dit verslag deed de secretaris een beroep op alle gilden om zonder uiterste noodzaak de kringdag niet te verzuimen. Dit kringgildefeest dient als vaste jaarlijks terugkerende grootste gildfeestijn gehandhaafd te blijven.

Verder werd gememoreerd de Kringdag 1962, keurig georganiseerd door St. Barbara, Oirschot, alsmede de deelname aan het Landjuweel te Eindhoven, georganiseerd door St. Joris, Stratum. De afvaardiging van onze Kring aan de Brabantse Dag te Antwerpen was een groot succes. Bij deze gelegenheid is weer eens gebleken, dat een vertegenwoordiging, samengesteld uit gilden van alle kringen, door haar grote verscheidenheid verre te verkiezen is boven een vertegenwoordiging door enkele gilden.

Het verslag maakt verder gewag van het zilveren jubileum van Voorzitter de Heer W. Luijten als Hoofdman van Gilde St. Joris, Hoge-Mierde. Deze dag ging niet onopgemerkt voorbij, integendeel, door St. Joris was er een grote feestdag van gemaakt. Het Kringbestuur deed zijn felicitaties vergezeld gaan van een mooie hoofdstok bezet met een zilveren herdenkingsschild.

De radio-uitzending van het Brabantse Halfuur door de K.R.O. en geheel gewijd aan het Brabantse gildewezen, is in bijzonder goede smaak gevallen. De medewerking daarbij van onze kring heeft het zijne er toe bijgedragen om te

„DE GILDETRON“, periodiek, uitgave van het Bestuur van de Kring „Het Kwartier van Oirschot“, aangesloten bij de Federatie van Noord Brabants Schuttersgilden. REDACTEUR: C. A. B. A. M. SCHADE, te Moergestel. ASSISTENT-REDACTEUR: H. A. J. VAN ERVE, te Moergestel. Administratie: M. A. P. ADRIAANSEN, Kloosterstraat 9 te Goirle, TYPOGRAFISCHE VERZORGING: M. C. VAN DE VEN, DRUKKERIJ „DE HOOP“, Hoogvenestraat 163, te Tilburg. ABONNEMENTEN: leden f 0,30 en voor niet-Gildebroeders f 1,50 per jaar. GIRONUMMERS: Administratie 1139459 t.n. van de Heer M. A. P. Adriaansen te Goirle en 509900 t.n. van Redactie „Gildetrom“ te Moergestel. BANKRELATIE: Boerenleenbank te Moergestel.

komen tot een uitzending, die allerwege waar-dering heeft ondervonden.

Rest nog de vermelding van deelname van gildebroeders uit onze kring aan de Holland Week te Scarborough (Engeland) en het Bundeskönigsschieszen te Werl (Duitsland).

Het verslag eindigt met een dringens beroep op allen om de nodige medewerking te blijven verlenen, activiteit aan de dag te leggen en de idealen van het gildewezen te blijven nastreven. Het lid A. Jacobs (St. Joris, Tilburg) vraagt in het verslag melding te maken van het bezit van het periodiek „De Gildetrom”. Dit acht hij van belang voor de volledigheid.

Jaarverslag Penningmeester.

De penningmeester de Heer J. van Loon, brengt verslag uit over de stand der financiën. Aan inkomsten werd genoten f 138,94, terwijl de uitgaven f 162,60 beliepen, alzo een nadelig saldo van f 23,66 over het afgelopen jaar. Daarnaast echter beschikt de kringkas echter nog over een tegoed bij de Boerenleenbank van f 207,62.

De Kascommissie, bestaande uit de Heren A. v. Gisbergen (St. Joris, Hoge Mierde) en A. Jacobs (St. Joris, Tilburg) deed vervolgens een onderzoek naar boeken en kas van de Penningmeester. Deze werden in orde bevonden. De commissie wees echter op de achterstand in contributie van enkele gilden. Op voorstel van de commissie wordt de Penningmeester volledig gedechargeerd en dank gebracht voor zijn beleid.

De Voorzitter dankt de Penningmeester en de Kascommissie. Hij verzoekt de gilden, die achterstand hebben, thans zo spoedig mogelijk tot betaling over te gaan. Hij vraagt verder de gilden, die de suppletie op de jubileumbijdrage nog niet voldaan hebben, deze alsnog aan de Penningmeester af te dragen.

Bestuursverkiezing.

Aftredend zijn de heren: P. Liebrechts, H. van Nunen en H. van Erve, die allen herkiesbaar zijn. Candidaten zijn er niet ingekomen. Bij acclamatie worden voormelde personen herbenoemd tot bestuurslid. Allen nemen de benoeming aan. De Voorzitter feliciteert de herbenoemden.

De Heer van Nunen dankt — mede namens beide andere benoemden — voor het in hen gestelde vertrouwen.

Daarna wordt een pauze gehouden, welke wordt benut voor het doen van betalingen aan de Penningmeester en de Administrateur van het periodiek „De Gildetrom”.

Mededelingen.

De Voorzitter deelt mede, dat de kringdag in 1963 zal worden gehouden te Hulsel op 19 mei 1963 en zal worden georganiseerd door het H. Sacraments-Gilde.

Verder zal op 14 juli 1963 een vrij gildefeest worden georganiseerd door O.L. Vrouwe-Broederschap te Oirschot. In de komende jaarvergadering van de Federatie zal worden beslist of dit gildefeest onder de titel van Landjuweel of Federatiedag zal mogen worden gegeven.

Door Gilde St. Barbara, Oisterwijk, wordt een aanvraag gedaan om een vrij gildefeest te organiseren op 16 juni 1963 dit in verband met de herdenking van het feit, dat Oisterwijk 750 jaar geleden stadsrechten kreeg. Het liefst zou een Federatiedag gehouden worden. Dit zal aan het Federatiebestuur worden voorgelegd.

De Voorzitter vervolgt de mededelingen met een verzoek om medewerking bij de opsporing van een oude gildetrom (koper) en een handboog van Lage Mierde.

Verder deelt hij mede, dat de jaarvergadering van het Federatiebestuur op 5 januari 1963 te Eindhoven zal worden gehouden.

Gilde St. Willibrordus, Casteren, heeft op het te Eindhoven gehouden Landjuweel een aanmerking gehad op de vendels voor wat de maten en het gewicht betreft. De afgevaardigde vraagt de daarvoor vastgestelde regelen. Deze worden hem verstrekt, waarbij de Voorzitter, opmerkt, dat deze aan alle gildebesturen zijn verstrekt. Voor het moedervaandel bestaan geen voorschriften.

Gilde St. Sebastiaan, Diessen, zegt op het Landjuweel te Eindhoven wel geschoten te hebben met handboog op wip, doch geen prijs te hebben ontvangen, alhoewel het daarop recht had. De Voorzitter zal daarnaar informeren.

St. Joris, Tilburg, zou graag aan het Federatie-

De Kroon's bier

**geliefd bij de bierkenners
bij uitstek:
„de Gildebroeders”**

Drinkt

Bavaria-Bier

3-Es Limonade

BAVARIA-BROUWERIJ — LIESHOUT

bestuur voorgelegd zien, dat de Kring er prijs op stelt, dat, indien gilden worden uitgenodigd voor een of andere gelegenheid, via de Federatie, een zo groot mogelijke spreiding wordt betracht bij het samenstellen der vertegenwoordiging. Genoemd worden o.m. de opening van de brug bij Gorkum en de Frans Halsfeesten te Haarlem, waarbij uitsluitend bepaalde gilden als vertegenwoordiging optraden, doch waaromtent door de kringbesturen niets werd vernomen.

Afgevaardigde Liebrechts (St. Willibrordus, Casteren) merkt op, dat bij het Landjuweel te Eindhoven zijn gilde onder no. 75 aan de optocht deelnam en enkele plaatsen naar achteren Gilde St. Brigida, Netersel. Evenwel kreeg bij de prijsuitreiking Gilde St. Catharina, Strijp, een optochtprijs, terwijl dit gilde naar zijn mening niet aan de optocht heeft deelgenomen. Aan de hand van een programmaboekje en verklaringen van deelnemers blijkt de Heer Liebrechts zich te vergissen.

St. Brigida, Netersel, zegt bij monde van haar afgevaardigde, de Heer de Kinderen, gaarne het verzoek ingediend te zien bij het Federatiebestuur om bij Landjuwelen en Federatiedagen de beoordeling van het schoonste moedervaan- del te doen geschieden in 2 categorieën n.l. van vaandels vóór 1900 en na 1900.

Een soortgelijke indeling wordt door Gilde St. Barbara, Oirschot, gevraagd door de konings- schilden.

De Voorzitter zal beide punten aan het Federatiebestuur voorleggen.

Afgevaardigde Vogels van St. Barbara, Oirschot, vraagt of er al iets meer bekend is omtrent mogelijke nieuwe taken voor de gilden in het huidige tijdsbestel, zulks mede in verband met de ruimere inschakeling van leken door het Bestuur van de H. Kerk. In de radio- uitzending van het Brabantse Halfuur werden terzake vragen gesteld door de reporter, die het interview leidde.

De secretaris antwoordt hierop, dat in de vorige bestuursvergadering van de Federatie deze materie slechts is aangetipt. Er dient voorlopig nog een afwachthende houding te worden aangenomen. De gildebesturen kunnen er van overtuigd zijn, dat indien op dit stuk van de zijde van het Hoogwaardig Episcopaat be-

paalde verzoeken worden gedaan, wenken worden gegeven of suggesties worden gedaan, het Federatiebestuur zeer zeker nader contact daarover zal opnemen, terwijl ook zeker de gildebesturen volledig op de hoogte zullen worden gehouden en naar behoren zullen worden voorgelicht en ingelicht. In het kader van de oecumenische gedachte is b.v. reeds ter sprake gebracht of en zo ja, onder welke voorwaarden eventueel, protestanten lid kunnen worden van de gilden. Deze aangelegenheid is reeds voorgelegd aan Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. W. Bekkers, Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Ter vergadering blijkt, dat o.m. Gilde St. Sebastiaan, Oirschot, reeds vele jaren een of meer protestanten onder haar leden heeft geteld.

Afgevaardigde A. Jacobs van St. Joris, Tilburg, betoogt, dat afgezien van mogelijk komende structuurwijzigingen, de gilden zeker nog betekenis hebben in de 20e eeuw. Hij haalt de woorden aan van Mgr. Dr. P. C. de Brouwer z.g. de grote voortrekker van Brabant, die eens gezegd heeft: Geef mij 1000 gildebroeders en ik ben er zeker van, dat we dan 1000 Christelijke gezinnen hebben. Spreker doet een beroep op de afgevaardigden de gildegedachte uit te dragen ook buiten de gilden.

Afgevaardigde (tevens Kringbestuurslid) P. Liebrechts (St. Lambertus, Vessem) vraagt de mogelijkheid de onderzoeken — eventueel met inschakeling van het Federatiebestuur — na te gaan hoe oud de verschillende gilden zijn. In het archief van het Bisdom Luik bevinden zich nog vele stukken, betrekking hebbende op de Brabantse gilden, waaruit kan worden geput. Naar zijn mening zal het zijn nut hebben voor vele gilden, die thans nog in het volledig onzekere verkeren omtrent hun leeftijd.

De Voorzitter zegt toe dit ter tafel te brengen in de Federatiebestuursvergadering.

Afgevaardigde Jacobs (St. Joris, Tilburg) maakt van de gelegenheid gebruik mede te delen, dat hij reeds lang bezig is met de geschiedschrijving van de gilden. Hij vraagt de medewerking van de gildebesturen om hem zoveel mogelijk daarbij te helpen door het verstrekken van gegevens. Speciaal gegevens, die

dateren van vóór 1400, hebben zijn speciale aandacht.

Rondvraag.

Afgevaardigde J. Abrahams (St. ^{Schiermon}Joris, Hilvarenbeek) vraagt nadere inlichtingen omtrent De Gildetrom, meer speciaal met betrekking tot de financiële toestand.

De Heer M. Adriaansen, administrateur van De Gildetrom deelt mede, dat het periodiek thans 8 jaar bestaat als orgaan van onze Kring. In die jaren is circa f2000,— nadelig saldo te boeken. Uit particuliere kas is steeds aan alle financiële verplichtingen voldaan. Dit is echter niet juist.

De Heer C. A. B. A. M. Schade beaamt dit. Hij zegt dankbaar te zijn voor alle medewerking bij de uitgave van het blad. Het bevat een volledige geschiedschrijving van het gildeleven in onze kring. Daarom al zou men moeten kunnen verwachten, dat elke gildebroeder een abonnement op De Gildetrom heeft. Dit is echter niet het geval. Spreker zegt niet van plan te zijn de lasten op enkele goedwillenden te willen afschuiven, integendeel. Dit neemt echter niet weg, dat maatregelen moeten worden genomen op korte termijn om de financiële positie van het periodiek gezond te maken. Gebeurt dit niet, dan zal — hoe ongaarne ook — de uitgave worden gestaakt.

De Heer Adriaansen betoogt, dat als voor elke gildebroeder een abonnement wordt genomen, terwijl daarnaast voor advertenties wordt gezorgd, het voortbestaan van het blad is gewaarborgd.

Afgevaardigde A. v. Gisbergen (St. Joris, Hoge Mierde) had liever een afgerond voorstel van het Bestuur over deze kwestie gezien. Overigens zegt hij van mening te zijn, dat de Gildetrom behouden moet blijven.

Meerdere afgevaardigden geven blijk het ten zeerste te zullen betreuren als het blad niet meer zou uitkomen, o.m. de Heer J. de Kort (St. Joris, Hilvarenbeek) en P. Kokken (Lage Mierde). Deze laatste zegt niet voor een verplicht abonnement te zijn, de Heer J. de Kort echter wel.

De afgevaardigden v. d. Loo en Vogels (beiden St. Barbara, Oirschot) willen De Gildetrom

behouden, hoe dan ook, hetzij door verplichte abonnementen of verplichte bijdragen.

Afgevaardigde A. Jacobs (St. Joris, Tilburg) is van mening, dat in deze niets dwingend moet worden voorgeschreven. Men moet integendeel propaganda maken voor het blad, op de eerste plaats in eigen kring, doch ook daarbuiten. Men moet de mensen overtuigen, aldus spreker. Het gaat dus allereerst om medewerking vanuit de gilden zelf.

Tenslotte stelt de Voorzitter voor, dat elk bestuur in eigen kring deze zaak eens nader bespreekt en bekijkt, wat te doen staat en wat gedaan kan worden om de helpende hand te bieden bij het voortbestaan van ons blad. Hij vraagt ruime medewerking en zegt er van overtuigd te zijn, dat als de gildebesturen willen deze kwestie ineens is opgelost. Hij vraagt de afgevaardigden hun beste beentje voor te zetten. De kosten der abonnementen kan elk gilde naar eigen inzicht regelen in die zin, dat het ene gilde de kosten voor alle abonnementen rechtstreeks uit de gildekas betalen kan, terwijl een ander de kosten op de abonnees verhaalt. Dit is een kwestie van intern beleid. Hij hoopt echter eind januari 1963 te kunnen zeggen, dat de gilden zich van hun goede kant hebben laten zien en de uitgave van De Gildetrom kan worden voortgezet.

Met dit voorstel gaat de vergadering accoord. Afgevaardigde A. Meulenbroeks (St. Joris, Hoogeloon) echter merkt op, dat degene, die een abonnement wil hebben, dit zelf maar moet betalen.

Dezelfde afgevaardigde vraagt of het Kringbestuur vertegenwoordigd kan zijn bij een gouden jubileum van een gildebroeder.

De Voorzitter zegt, dat zulks immer het geval is, mits het Kringbestuur tijdig tevoren daarvan kennis krijgt.

Afgevaardigde Vervoort (St. Barbara, Oirschot) vraagt een reglement te doen opstellen voor het wedstrijd-trommen. Hij meent dat daaraan behoefte bestaat. Hij zou daarin opgenomen willen zien welke marsen mogen worden geslaan, terwijl b.v. op een kringdag één mars verplichtend wordt gesteld.

Naar aanleiding van deze vraag rijst het probleem van een tromcommissie, die de Kring thans niet heeft.

GULF motoroliën en doorsmeervetten

volgens officiële smeerschema's voor alle merken tractoren en landbouwmachines

N.V. Oliehandel v.h. van Vollenhoven & Smulders

Nieuwlandstraat 41 - Telefoon 04250-23620 - Tilburg

Na een kort hoor en wederhoor door de Voorzitter wordt deze commissie gevormd. De Heren F. Veron (Lage Mierde- en A. Vervoort (Oirschot) zullen daarin zitting nemen, zulks met instemming van de vergadering. Bestuurslid H. van Nunen (O.L. Vrouwe-Broederschap, Oirschot) bespreekt het geval, dat zich heeft voorgedaan op het Landjuweel te Eindhoven, waar een afgeschoten vogel (bij kruisboog op wip) van de spil viel, doch bleef hangen op de boom. De jury stond voor een lastige beslissing. De uitspraak werd: niet afgeschoten, want de vogel lag niet op de grond. De meningen hieromtrent bleken nogal uiteen te lopen.

De secretaris zegt van mening te zijn, dat een vogel is afgeschoten als hij moet worden opgetrokken voor een volgende schutter. Immers als deze in het beschreven geval niet af zou zijn geweest, had men moeten kunnen verder

schieten zonder de vogel op te trekken. Dit was niet mogelijk, ergo de vogel was dus wel degelijk afgeschoten.

Afgevaardigde A. Peeters (St. Barbara, Oisterwijk) merkt op, dat het vorige Kerstnummer van De Gildetrom met Pasen nog niet bij de gildebroeders was. Hoe is dit mogelijk.

De Voorzitter antwoordt hierop, dat de fout in dit geval bij de secretaris van het gilde ligt. Deze heeft de kerstnummers tijdig ontvangen, doch niet voor de verspreiding in zijn gilde gezorgd.

Niets meer aan de orde zijnde en niemand meer het woord verlangend, sluit de Voorzitter de vergadering met de Christelijke groet: „Geloofd zij Jezus-Christus” en wenst hij alle afgevaardigden wel thuis.

De Secretaris, H. A. J. van Erve.
P.S. Niet ter vergadering waren: St. Dionysius, Tilburg en St. Joris, Hilvarenbeek.

Onze Patroonheiligen (II)

De H. Georgius (Feestdag 23 april).

De martelaar Georgius — in de volksmond St. Joris — is bekend als patroonheilige van de verkennersbeweging en van de gilden. De edele ridder St. Joris was door verreweg de meeste oudste schuttengilden als beschermheilige aangenomen. En wel met reden was St. Joris hun patroon. Met priveligien van allerlei aard begiftigd, stonden de schutterijen in hoog aanzien en hadden zij de ridderlijke voetboog aangenomen als wapen; de meer algemene handboog was het wapen van de nieuwere schutterijen, welke de H. Sebastiaan tot patroon kozen.

Georgius was in de landstreek Kappadocië in Klein-Azië geboren en een tijdgenoot van de H. Sebastianus. In het Romeinse legioen bekleedde hij de rang van tribuun. Historisch is weinig van hem bekend, zoals dit met zeer veel heiligen het geval is, maar in de legende is St. Joris een avontuurlijke held. Gewapend te paard zittend, wordt hij afgebeeld als een Romeins bevelhebber. Zo reed hij eens langs de

Noordafrikaanse kust in de buurt van de stad Silene en trof daar een wanhopig meisje aan.

Door medelijden bewogen vroeg hij waarom zij zo angstig was. Toen vertelde het meisje van de vreselijke draak, welke in de moerassen leefde en dat door de inwoners van Silene dagelijks twee schapen aan de draak tot voedsel werden gegeven. Sinds mensenheugenis geschiedde zulks en het aantal schapen was daardoor zo gering geworden, dat men niet lang meer dagelijks twee schapen zou kunnen offeren en men vreesde, indien dit niet meer zou gebeuren, de vraatzucht van de draak.

De koning besloot hierop voortaan dagelijks één schaap en één kind tot voedsel aan de draak te geven. Het lot zou moeten beslissen welk kind het droeve lot wachtte. Rouw en droefenis heerste in geheel Silene.

Het meisje vertelde verder, dat zij de enigste dochter van de koning was en ook door het lot was aangewezen om door de draak verslonden te worden. Haar vader had zijn onderdanen gesmeeft haar te redden: „Neem al mijn goud en

Restauratie van Gildeschatten

Levering van Koningsschilden, medailles etc

Erkend Goud- en
Zilverreparatie-inrichting **JOS. HEEREN**

Ringbaan Oost 62 — Telefoon 22437 — TILBURG

Vlaggen - Vaandels

- In natuurzijde of wollen uitvoering
- in verschillende technieken
- Volgens Uw of ons ontwerp
- In verschillende prijsklassen

25 Jarige ervaring !

ATELIER PIJNAPPEL

Torenstraat 3, 's Hertogenbosch

zilver, neem de helft van mijn rijk, maar laat mij mijn enig kind en bespaar haar dit vreselijk einde". Maar het volk, woedend door de maatregelen, die de koning zelf genomen had, schreeuwde voor de paleispoort: „Gij, o koning, hebt deze wet uitgevaardigd en nadat zovele kinderen van ons volk zijn geofferd, wilt gij uw eigen kind sparen. Zij moet ook sterven, zoals onze kinderen gestorven zijn". De koning moest wel toegeven. Het volk dreigde met oproer en brandstichting.

Tussen de moerassen wachtte de prinses met haar schaap de komst van de draak af. Zij bezwoer St. Joris weg te rijden, want ook zijn leven verkeerde in gevaar. De ridderlijke St. Joris vluchtte niet, maar reed zelfs de draak tegemoet en doodde het monster met zijn lans „in den name Jesu". De koning was hem zeer dankbaar. Zijn dochter was teruggekeerd en de draak was gedood. Het gehele volk bejubelde St. Joris, de ridder, en de koning overlaadde hem met vele schatten. St. Joris deelde alles uit aan de armen van de stad.

Volgens een andere legende doodde St. Joris de draak niet, maar verwondde hem. De draak was weerloos en de prinses maakte van haar hoofdsliur of ceintuur een halsband, bond die om de hals van het monster en voerde de draak aan een zijden draad als een tam dier naar de stad.

Tijdens de christenvervolging onder de wrede keizer Diocletianus werd Georgius vanwege

zijn invloed als tribuun en christen gevangen genomen en op gruwelijke wijze gefolterd. In het jaar 303 werd hij onthoofd en gaf de H. Georgius zijn edele, ridderlijke ziel aan haar Schepper terug.

Vanwege zijn heldendaad werd Georgius in zijn geboortestreek en in Silene algemeen vereerd. Het Westen leerde St. Joris kennen van de teruggekeerde kruisvaarders. Zij zagen St. Joris niet als tribuun, maar als een geharnaste, blinkende, ridder in middeleeuws kledij, gezeten op een wit paard. Bovendien beschouwden de kruisvaarders hem als een heilige bondgenoot in de strijd om het Heilig Land. Als een hemelse held en helper verscheen hij tijdens een heftige strijd om de muren van Jerusalem. In een stormaanval nam hij het commando en leidde de kruisvaarders tot de inname van de stad.

St. Joris werd in hun ogen een toonbeeld van ridderdeugd vanwege zijn moed en heldhaftigheid. De Engelse koning Richard Leeuwenhart, een der aanvoerders van de kruistochten, stelde zichzelf en zijn leger onder de bescherming van de H. Georgius; deze werd de nationale heilige van Engeland. De hoogste Engelse ridderorde van de Kousenband heeft ook hem als patroonheilige.

Met het verdwijnen van het ridderwezen, geraakte de verering van St. Joris op de achtergrond, maar de gilden bleven hun patroon trouw. Voor elke man, die wapens droeg, was hij de beschutspatroon, onverschillig wat het wa-

pen was. Zo werd St. Joris de patroon van de boogschuttersgilden. De oudste van hen, die de ridderlijke voetboog tot wapen hadden, gingen er trots op een ridderlijke patroon te hebben. Op de standaard van het St. Jorisgilde te Tilburg zijn de woorden aangebracht: IN TEMPESTATE SECURITAS GEORGIUS PATRONUM EQUITUM. Vertaald: „In moeilijke tijden (oorlog e.d.) was St. Georgius de beschermers van het gilde”. Een dankbaarheidsbetuiging en een ereloot aan St. Joris.

Het ongeloofwaardige draakverhaal uit de legenden maken van St. Joris naast een ridderlijke en hulpvaardige heilige een symbolische heilige. St. Joris vertegenwoordigt de strijdbare Christenen, die in hun geloof de kracht vinden om het kwade te weerstaan en te overwinnen. Hoe schoon komt dit nog uit in ons vendelgebed. Bezwijkend naar het lichaam behaalden de Christenen de overwinning; naar de geest waren zij onkwetsbaar door hun trouw aan Christus.

Ridderlijkheid, eerlijkheid en hulpvaardigheid zullen de gildebroeders van St. Joris sieren en zij zullen de eindoverwinning behalen in de glorie van Christus met al zijn heiligen — ook de H. Georgius.

A. J. M. Jacobs, Tilburg,
Vaandrig St. Jorisgilde.

Tamboers...

slaat de Gildetrom

Dat de gildetamboers, de eeuwen door, het puik van de tamboers zijn geweest, heb ik al eens eerder geschreven. Het waren immers kerels, die voor duivel en dood niet bang waren en voorop de strijd introkken, al slaande op hun trom om zo de achter hen komende gildeschutters bij elkaar te houden en aan te vuren.

De tamboers zijn nog van hetzelfde bloed, maar de omstandigheden zijn voor de gilden, dus ook voor de tamboers, veel veranderd.

Voerde vroeger één tamboer het gilde aan, dat één vendel voerde, waarachter de schutters

volgden; de laatste jaren zijn met de veel vendels ook de vele tamboers gekomen, waardoor totaal nieuwe situaties zijn ontstaan.

Sloeg vroeger de trommelaar op zijn gildetrom de oudste mars, de enige mars, de gildemars:

„Hier hedde de guld,

Hier hedde de guld,

Hier hedde potdorie de guld,” etc.

nu slaan de tamboerscorpsen van de gilden een hele serie marsen, waarbij de voornaamste mars van de gilden zelfs in het gedrang dreigt te komen.

Nu mogen we bij de gilden ook gerust wat show van trommen gebruiken, want al wat trom heet, is per slot van rekening familie van de aloude gildetrom.

Maar we moeten ook nooit vergeten, dat de oude gilde-trommen van adel zijn en dat de gilde-mars de grondslag van de marsen van de trommelcorpsen van de gilden moet vormen.

2.

De oude gildetrom is de trom van het Oude Europa.

Laat de tamboers van de gildetrommen dit goed begrijpen en laat dit hun trots zijn. Laat daarom de gilde-mars in ere blijven: Adel verplicht. De tamboerscorpsen, die rondom de gildetrom zijn opgebouwd en bij een gilde-optocht zo'n zware „opkomst” aan de gilden geven, hebben echter een andere dienst dan de vele los-op-zich-zelfstaande drumbands en de drumbands van harmonieën.

De gilden zijn altijd iets apart geweest en zullen dit ook altijd blijven!

Als de gildetamboers de gilde-mars slaan, dan hoeven ze nooit bang te zijn, dat andere tamboerscorpsen hun na zullen apen.

Maar er is nog veel meer, dat de gilde-tamboers doet uitsteken boven de andere tamboers, die muziek maken om wille van de muziek en wier trom een muziekinstrument is en geen wapen.

3.

De Gildetrom is altijd dienstbaar geweest aan het Gilde.

De gildetrom was dienstbaar bij het vechten, bij overwinning en vreugde, bij overlijden en verdriet. De gildetrom was er steeds bij!

De gildetrom was ook steeds bij het vendelen.

A. Adams

Atelier voor kerkelijke kunst

waarin opgenomen fa. Janssen en Co.

St. Annaplein 3 — Tilburg — Telefoon 26391 — Giro 57905

Paramenten - Kerklinnen - Vaandels

Vlaggen - Vaandel- en Paramentenstoffen - Ornamenten

was waarschijnlijk zelfs bij de geboorte van het vendelen aanwezig.

Op dat dienstbaar zijn van de gilde-trom willen we nu wat dieper ingaan. Want dit moet doordringen tot de **kleinste tamboer van het**

kleinste gilde van het grote Brabant.

De gildetrom staat ook ten dienste van het tegenwoordige vendelen.

U kunt dit zien en horen op elk gildefeest, waarop gevendeld wordt. De walsmaat is een geliefde manier van begeleiden en het kijken naar het vendelen wordt er zeer door veraangenaamd.

Er is echter nog meer!

Voor dat de vendeliers beginnen, slaan de trommels een zware roffel en als de vendeliers hun vendels oprollen, dan rolt de donder van de trommen over de feestterreinen of klinkt tegen de huizen van stadsmarkten op. En toch! Is dit wel genoeg?

Begaafde gilde-tamboers zullen zeker in hun hart hiermee niet tevreden zijn. Zij kunnen méér, en dus willen zij méér!

Eén ding zal men van elke echte gildetamboer kunnen zeggen: Hij is onvermoeibaar en geeft nooit op. Dat is het kenmerk van de echte gildetamboer.

4.

Echte Gildetamboers.

Met mensen als echte gildetamboers moeten ongelooflijke resultaten bereikt kunnen worden. Daarom gildetamboers opgepast. Er is extra werk voor U en extra nadenken en instuderen. Het begeleiden van het vendelen kan nog anders.

Zo als een solist een zanger begeleidt, of een orkest een groep zangers, zo kan ook een tamboer een vendelier of een groep tamboers een groep vendeliers begeleiden, zodat van een vendelgroet een volledige uitvoering gemaakt wordt, waarbij zelfs ook bazuinen dienstbaar gemaakt kunnen worden.

Op een Landjuweel zou zo iets een der hoogtepunten kunnen vormen.

Dit begeleiden zal het vendelen en het trommelen op een hoger plan brengen en ten zeerste in de belangstelling doen toenemen.

Ook de gilden moeten zich aanpassen aan de tijdsomstandigheden en opwaarts streven, niet alleen bij het behoud van de oude cultuur, maar ook bij de verovering van nieuwe culturele vormen.

Hoe kan een trommelaar dit doen?

Als een vendelier vendelt krijgt men eerst een voorslag.

Dit kan de trommelaar aangeven door korte geaccentueerde slagen. Dit kan eveneens met een trommelgroep gebeuren, waarbij verschillende mogelijkheden uitgebuit kunnen worden. Na de voorslag komen steeds twee slagen links en twee slagen rechts, met een behoorlijke tijdsduur, die echter nog al veel verschilt, naar gelang de lichte of zware vendelslagen aan de beurt zijn. Zo'n viervoudige slag kan begeleid worden en dit kan elke gildetamboer naar eigen smaak voor zich zelf uitzoeken.

De begeleiding van de **voorslag** voor de volgende vendelslag kan weer hetzelfde zijn als

de eerste keer, maar de begeleiding van de eigenlijke slag moet steeds variëren en aan de aard van de slag zijn aangepast, enz.

Elke grotere vendelgroet bestaat gewoonlijk uit 3 ronden van 6 tot 8 slagen, waarbij telkens opnieuw boven het hoofd wordt begonnen.

Hierbij kan door b.v. zacht te beginnen en elke volgende ronde luider te slaan reeds een eenvoudige climax bereikt worden. Ook kan bij elke volgende ronde het aantal trommen vergroot worden; ook combinaties en nog andere methodes zijn mogelijk.

Eén grote samenwerking tussen vendeliers en tamboers is natuurlijk noodzakelijk.

Zouden de hoofdvendeliers van de verschillende gilden al niet eens kunnen beginnen met het op schrift stellen van de slagen, zodat hoofdtamboers een overzicht van de mogelijkheden zouden krijgen?

Welke tamboer en welke vendelier maken een begin met dit soort trommelen, waarbij eigen gedachten worden uitgeleefd op de trom.

E. Gerrits, Berlicum.

Ook toen

OOK DRIEHONDERD JAAR GELEDEN HADDEN DE GILDEN HUN PROBLEMEN HETGEEN BLIJKT UIT ONDERSTAAND ARTIKEL.

Hoewel het geen Brabantse, doch een Gelderse gilde betrof, zo lagen de oude gebruiken in die tijd toch niet zo ver uit elkaar, als we zouden denken. Het een en ander vond ik in het weekblad „Panorama”, waarvan de redactie zo vriendelijk was mij tekst en foto ter beschikking te stellen, waarvoor vanaf deze plaats de oprechte dank van de redactie.

C. A. B. A. M. Schade.

EEN GELDERS MEISJE BIJ HET TRADI- TIONELE VOGELSCHIETEN DODELIJK GETROFFEN. DE DICHTER STARING WIJDE EEN ROERENDE BALLADE AAN HAAR.

Onder het altijd groene palmboompje achter de hervormde kerk van Terborg hebben werklieden een paar grauwe, verkalkte doodshoofden opgegraven. Eén ervan herinnert aan een fatale gebeurtenis van 3 eeuwen geleden. Wellicht is het de schedel van Mijntje, hoofdpersoon uit een oude, Gelderse legende, naar wier graf reeds lang is gezocht. Mijntje, een beeldschoon meisje van achttien jaar, werd aan de vooravond van haar huwelijk bij een schietongeval op de Terborgse kermis gedood. En de gevonden schedel vertoont een klein gaatje. Wat gebeurde er driehonderd jaar geleden in dat plaatsje, in de Gelderse Achterhoek, waar grondwerkersspaden nu op een doorboorde mensenschedel zijn gestoten? In Olburgen, aan de overkant van de IJssel, was kermis en daar deden ze aan vogelschieten.

„Het Vogelschieten” is de titel van een ballade van de Gelderse dichter Staring (1767—1840),

die van het Olburgense geval een uitputtende en lyrische opsomming geeft. Het gedicht over Mijntje, de legendarische dorpsbloem, omvat niet minder dan tweeëndertig coupletten. Vrijwel iedere bejaarde Achterhoeker kent er een stuk of wat uit het hoofd. Wij hebben een negentigjarige zelfs het hele gedicht horen opzeggen:

De Herfstmaand had haar taak voleind;

De vreugd was in Ter Borg:

Daar at men koek bij 't kermisbier

En droomde van geen zorg.

Aldus de eerste strofe van Starings ballade, waarbij sinds haar verschijning in 1820 menige traan is geplengd. Dat valt te begrijpen, want de mooie Mijntje werd niet zo maar door een dronken kermisganger gedood. Nee, het rampzalige schot werd gelost door haar eigen, brave verloofde. Even tevoren hadden de gelieven nog vrolijk gedanst. Staring, die weliswaar pas honderd jaar later ter wereld kwam, slaat geen bijzonderheid over.

De dichter schildert de „onbekrompen disch", waar „suiker. voor den brij" noch „boter tot de visch" werd gespaard en wijdt bloemrijke regels aan de speelman, die raad wist, als een vrijer wou zonen. Dan streek hij namelijk schalks achter de kam; een sein, waarop Mijntje en haar Hendrik, een fiere jagersman met pluimen op de hoed, bij elk dansje wachtten. „Men zag geen schooner paar", zo verzucht Staring. Daarbij komt dan nog, dat Hendrik zeer deugdzaam zijn grijze, arme ouders onderhield, terwijl Mijntje tot bleekwordens toe haar

„kranke moeder aan 't zorglijk leger" oppaste. Als jachtopziener van de heerlijkheid Disch was Hendrik natuurlijk de aangewezen figuur om bij het traditionele vogelschieten schutterskoning te worden. Met het gewapend manvolk trok hij na de dans dan ook al gauw naar „een grazig vlak, beperkt van 't IJsselbed", waar „feestlijk, op een stijlen mast, een houten duif gezet." Mijntje volgde hem trouw, want als haar Hendrik „den vogel nederschoot", dan zocht hij „in triomf geleid, een meisje naar zijn zin: — en voerde 't naar een herberg heen, begroet als Koningin."

De drost, die ook van de partij was, riep vrolijk: „Braaf! Dat heet zijn kunst verstaan", want de stoere jagersman deed reeds bij het eerste schot de duif op „ijzeren stang" zwenken. Naar het oordeel van de enthousiaste magistraat moest het echter „nog fikscher gaan." En daarom nodigde hij mooi Mijntje uit om Hendrik bij het voorrichten een handje te helpen.

Met dwingt men 't blozend Meisje voort,

Tot aan haar' Hendriks zij':

De beurten wisslen andermaal:

Die volgen moet, is hij.

En dan gebeurt het:

..... Noodlottig ogenblik!

Rampzalige ommekeer!

Het roer, zoo menigwerf beproefd,

Verraadt in 't end zijn heer.

Met die heer wordt niet de arme Hendrik bedoeld, maar de wapensmid, die klaarblijkelijk slecht werk heeft afgeleverd, want op het mo-

De schutter, die met een welgemikt schot de vogel omlaag haalt, kiest zich volgens aloud Achterhoeks kermisgebruik een meisje naar zijn zin. Hij is de koning, zij is de koningin.

ment, dat de schutter de trekker overhaalt, barst de loop uit elkaar.

Het ijzer wijkt voor 't persend vuur;

Het berst, met fellen slag;

En, uit twee bleeke lippen volgt

Een zieldoorborend ach!

Mijntje zijgt getroffen ter aarde. Er zit een kogel in haar „schuldloos hoofd”, waarvan „de slaap misvormd; het oog van glans beroofd...” Als of dit al niet erg genoeg is, laat Staring er aangedaan op volgen:

De klamme hand wordt koud als ijs,

En staakt haar mat getril;

't Gegolf des boezems heeft gedaan;

De pols — het hart — staan stil.

Er heerst grote verslagenheid in Terborg. Mijntje wordt „als 't bloempje, dat, den stam ontscheurd, doch niet vertreden leit” achter de protestantse kerk begraven. Ten prooi aan hevige smarten doolt de zwaarbeproeft Hendrik doelloos rond, totdat hij „het hemelsch Welkom!” hooren mocht, uit Mijntjes engelenmond.” Ook hij wordt naar het Terborgse kerkhof gedragen. En zo kan de langademige heer Staring dan besluiten:

Een zelfde palmstruik aan den muur,

Beschaduwd beider graf.

De steêjeugd eert den grijzen stam,

En plukt geen loovers af.

Is het toeval, dat achter de hervormde kerk van Terborg nog steeds een palmstruik staat en dat uitgerekend op deze plaats een gehavende schedel werd gevonden? Misschien. Maar misschien is het ook wel de langverbeide bevestiging van een oud verhaal; een legende, die in de Achterhoek van vader op zoon overging, totdat zij na een eeuw door Staring werd opgeschreven.

Nog geen dertig kilometer van Terborg ligt de buurtschap Olburgen, waar onlangs kermis is gevierd. Er waren draaimolens, zweefmolens, koekramen en een tent, waarin men kon bierdrinken en dansen. In het weiland achter de IJselbedding werd ook een hoge mast met een houten duif opgezet, want dat behoort nu eenmaal tot de Achterhoekse folklore. Zesenvestig boerenzoons hadden zich voor het vogelschieten aangemeld.

Burgmeester Kruijff van de gemeente Steenderen, waaronder Olburgen valt, loste het eerste schot. Hij had de benodigde toestemming gegeven op voorwaarde dat ronde kogels van anderhalf kaliber, niet zwaarder dan vijftien gram, zouden worden gebruikt. De lading mocht niet uit wit kruit bestaan, niet meer dan driekwart gram bedragen en er behoorde met behulp van twee ladders en een dwarsplank „opgelegd” te worden geschoten. De vogelboom moest zestien tot twintig meter hoog zijn; de afstand tussen schutters en boom zes meter; de veiligheidszone erachter vijfhonderd bij vijfhonderd meter. Volgens de gebruikelijke politiebepalingen was dat voldoende. Maar niettemin kwam één kogel meer dan een kilometer ver en doorboorde een garagedak aan de overkant van de IJsel.

De politie waagt zich tegenover de pers niet aan technische details, maar vogelschiet-exploitant Althoff uit Hoogkeppel heeft een verklaring. Hij meent: „De paal was te laag. De

schootsrichting lag trouwens heel anders dan in andere jaren. De organisatoren en de politie zijn daar verantwoordelijk voor. Niet ik. Ik lever alleen de kogels en de geweren. Ik heb twintig oude voorladers van mijn schoonvader geërfd; die erfde ze van zijn vader en die weer van de zijne. De kogels giet ik zelf met een giettang van tweehonderd jaar oud, en het kruit en de slaghoedjes komen uit Duitsland. Het gaat altijd goed. Mijn vrouw en ik trekken nu al veertig jaar alle Gelderse kermissen langs en we hebben nog nooit één ongeluk zien gebeuren.”

Volgens de heer Althoff is bij het laatste schot in Olburgen de ijzeren klemring onder de vogel geraakt. Het houten beest kwam door de klap naar beneden. Maar de kogel, die ketste, vervolgde zijn tocht horizontaal in westelijke richting en belandde aldus voor de voeten van de heer Wijnen, bankdirecteur in Dieren.

Wanneer deze theorie klopt, is de losser van het hachelijk schot niemand minder dan Olburgens nieuwe schutterskoning, de landbouwer Lebbink. Hij kan er dan ook niet aan doen. Nietsvermoedend stond hij met een glas bier aan de mond en de oranje triomfatorssjerp om op een stoel, toen aan de overkant van de rivier de mare rondging, dat er op de bankdirecteur was geschoten.

Koning Lebbink weet werkelijk van de prins geen kwaad. Aan zijn rechtschapenheid valt niet te twifelen, want hoewel hij het toch voor het uitzoeken had, koos hij zijn eigen vrouw tot koningin. Hij is een zeer gelukkig monarch. Nog geen drie dagen na zijn feestelijke stoelbestijging werd er een klein prinsesje geboren. De koninklijke familie is nu compleet.

Compleet is ook de verwarring in de Achterhoekse politiegelederen, want er staan dit najaar nog heel wat vogelschietertijen op het programma en niemand heeft behoefte aan een herhaling van het gebeuren uit Starings ballade. Een zieldoorborend „ach” is al genoeg. Om van die looddoorboorde schedel onder het palmboompje maar niet meer te spreken.

Naschrift van de Redactie:

Het bovenstaande verhaal heb ik speciaal geplaatst, opdat ik uit ervaring weet, en velen met mij, hoe door ricochetering zowel kogels van diverse kaliber en niet te vergeten de kruisboogpijlen, wonderlijke capriolen kunnen maken door een onverwachte ontmoeting met hetzij een boomstam, een grote kei of zelfs moderne constructies, zoals bruggen, kranen, e.d. Dit zal ook vermoedelijk het lot geweest zijn van de bankdirecteur uit Dieren, terwijl het niet behoorlijk in orde houden van oude vuurwapens de thans driehonderdjarige Mijntje noodlottig is geworden, hoewel in deze tijd vaak ongelukken gebeuren, die niet nodig zouden zijn, wanneer de betrokken schutters meer aandacht aan hun wapens zouden besteden.

Een wapen dient voor alles als een soort heiligheid te worden beschouwd en niet half verroest, vooral gedurende het winterseizoen, in de een of andere schop te worden weggelegd, om in het voorjaar weer volop dienst te doen. Het moet dan ook zo zijn, dat de gildebreders in de winter hun spullen, en vooral niet te

vergeten de trommen, zuinig bewaren en goed onderhouden, opdat zij in het voorjaar, wanneer het gildeseizoen weer aanvangt, met uitstekend onderhouden materieel te voorschijn komen in eigen belang als dat van hun medeschutters.

Ik wens daarom de aandacht van de schietcommissies er op te vestigen, dat alle voorzorgsmaatregelen behoorlijk zijn in acht genomen en dat vooral met hand- en kruisboog voorziene schutters er op toezien, dat de pijlenrapers een bescherming op het hoofd hebben. Hier wordt nogal eens slordig mee omgesprongen en het lijkt mij ook verstandig om de voorzitter van de schietcommissie volledig voor de veiligheid aansprakelijk te stellen.

C. S.

St. Sebastiaan - Oirschot

't Is de laatste jaren veel veranderd „op de hei”, zoals men in Oirschot de streek over het kanaal noemt!

Heel veel!

Vraag aan iemand, die daar bijvoorbeeld in gen vijf jaar geweest is, naar „de schutsboom”, hij zal heel veel moeite hebben die plek te herkennen.

Hij zal slechts een gedeelte van de omringende „mast” terugvinden. De meeste bomen moesten wijken voor het monstium „verkeer”.

Als hij dan „de schutsboom” terugvindt mist hij 'n schutsboom. Hij vindt er nog wel vage aanduidingen, welke wijzen op samenkomsten. De „zitbank” van „rossen” is te herkennen. Op die, nu overwoekerde, plaats zaten „de groten”, de schutters van toen. Er zijn nog sporen te vinden van de „karweg”, welke onder de hoge mast doorliep. Daar stond de fiere standaardruiter klaar om in volle galop, dat het vuur uit de straatstenen ketste, de huis- en dorpsgenoten kond te doen, dat Sebastiaan een nieuwe koning had!

Bij „Ant. Roosen” of bij „Nel de Mats” lagen de bloemen klaar voor hem! Voor „hem”, voor 'ne Sikot, voor Tinus Jansen, voor „d'n Boom”, voor Toon v. d. Eijnde, voor Dorus van Dam en voor zovelen vóór hem. Ook voor Jan de Mulder, voor Kees van Kasse en voort Bert Verspaandonk!

Onze denkbeeldige „vreemdeling”, zal, niet beter wetende, denken, dat Sebastiaan lelijk „afgespannen” is.

Gelukkig is dat niet het geval.

Hij hoeft staande op het terrein van „de schutsboom”, de overstaande hoek, gevormd door Rijks- en Provinciale weg, maar zien te bereiken en hij ontwaart een lieflijke, omzoomde, plaats waar wel een schutsboom prijkt. Er is nog meer.

Een fraai, intiem, gebouwtje van voren praktisch geheel opgegehouden. Gildische wand-schilderingen doen direct weldadig aan. 't Geeft de juiste sfeer.

'n Forse, nu stenen, zitbank opzij van de boom, geeft nog een mooi uitzicht.

Vóór deze massieve bank staat als een reusachtige paddenstoel een molensteen, geplaatst op een volgestort oud stuk schoorsteen. Af-

komstig van wijlen Jan Peeters en Kees Smits, de Keizer.

Het is een lust voor het oog deze gildehof. Allerhande gewassen, bomen, struiken, bloemen, ook onkruid of „vullighèd” vullen rondelom het buitenste gedeelte, de „veurheut” en de zijkanten.

'n Rijk bezit!

Hier vond op Kermis-dinsdag 1962 wederom het Konings-schieten plaats.

Hoe zoiets in z'n werk gaat?

Dat weten de lezers wel.

's Morgens was er de wekroep van de dieptrommen; er volgde een tocht door het dorp. De Hopman, Koning en Keizer moesten immers uitgehaald worden!

Zo heeft 't de jaren, de eeuwen door, gegaan! 't Is een hele „kui-er-weg” naar achter de „Oerschoren”; het is wel amusant, zo'n heterogene groep personen te zien voortsjokken op weg naar de gildehof.

Men onderkent direct „de looper” naast de man, die gewend is vanachter het stuurwiel zijn doel te bereiken! Zo'n tocht heeft een mooi element in zich; 'n element van gemoedelijke, broederlijke gelijkheid van „ongelijke” gildebroeders. Het zou dan ook jammer zijn als men bijvoorbeeld besloot met auto's naar de schutsboom te rijden. Dat zou erge inbreuk doen aan de saamhorigheid en verbondenheid. Daarom, ook „slechte” lopers, houdt er de pas in!

Na een driewerf rond de schutsboom trekken lost de ere-hopman, Burgemeester Ed. Steger, het eerste schot; de boom is daarmee vrijgemaakt.

Dan komen de schutters!

De doeltreffende schoten zijn echter dun gezaaid!

Uiteindelijk wordt het een kamp tussen Cornelis Nouwens, 'n Spoordonks lid en Cor van Leuven, 'n jeugdlid.

Zullen wij voortaan naar Spoordonk moeten om de Koning uit te halen? 't Is Cornelis graag gegund, maar dan zou ik mijn „anti-auto-stelling” van daareven willen herzien!

Cor van Leuven triomfeert en is de nieuwe Koning van St. Sebastiaan!

Kees Teurlincx, de abdicerende Koning, de Koning „uit de school van Bert” heeft een waardige opvolger.

Cor is een man, die de ceremonie bewust ondergaat en de consequenties aanvaardt; dat weet ik zeker.

Hij legt de geloften af, loopt over het vaan en neemt glunderend de eerbewijzen en gelukwensen in ontvangst.

Cor is een Koning zonder „ondergrond”, zonder „school”.

Hij, leider van 'n Levensschool, laat hij „school maken”!

Cor, met je eigen stijl, toon ook stijl bij je guld. Dat zul je.

Ik geloof, weet zeker, dat 't je toevertrouwd is! Cor welgemeend gelukgewenst!

Ook je vrouw, jóuw en óns Koningin, proficiat! Hoe de dag verder verloopt?

Alle lezers weten dat best!

Dat beschrijf ik niet!

Dat zou zijn „in herhaling vallen”.

Alle gildische festijnen verlopen in grote lijnen hetzelfde.

D'n draad van die „lijnen” kent men well: 't Begint, 't is doende, en 't eindigt met natte vrolijkheid!

Dat behoort tot het wezenlijke van de guld!

't Wezenlijke is echter niet alleen vrolijkheid, luim of hoe men 't noemen wilt.

't Wezenlijke is, zonder gekscheren, ook ernst. Daarom keer ik terug naar het begin; naar de „vreemdeling”, die de weg niet meer weet naar „de schutsboom”.

Gij „vreemdeling”, ook Gij, die „vreemde” zijt in eigen contreien, als ge de kans ziet, wandel, ja wandel, eens naar de plaats van de vroegere schutsboom. Laat daar in alle stilte (stilte is een „achtergebleven gebied” tegenwoordig) de gedachten zijn gang gaan. Men komt tot overweging, tot overhoop halen van het onderbewustzijn.

Het zal U goed doen en 't zal ook Sint Sebastiaan ten goede komen!

Hopman-Deken Th. A. v. d. Loo.

St. Dionysius, Tilburg

IN MEMORIAM
CORNEL ROSEN

Donderdag 5 november j.l. hebben wij aan de groeve gestaan van een der trouwste leden van ons St. Dionysius-gilde.

Niet een man die op de voorgrond trad, maar een mens die door zijn bescheidenheid en vriendschappelijke omgang de naam „Gildebroeder” ten volle waardig was.

Hij kon menig jongere tot voorbeeld strekken door zijn haast spreekwoordelijke hulpvaardigheid.

Trouw aan het Gilde maar eerst en vooral aan zijn gezin, waarvoor hij bijna tot aan de

laatste dag zijn beste krachten heeft gegeven. Aan zijn wens om met Gilde-eer begraven te worden hebben wij gaarne voldaan, de grote opkomst mag hiervan getuige zijn.

Onze gedachten gaan uit naar zijn nabestaanden die een werkelijk onherstelbaar verlies hebben geleden.

Moge Hij die geeft en neemt loon geven naar werken.

„Kiske” rust in vrede en laat St. Denijs Uw voorspreker zijn, gij hebt hem vele jaren trouw gediend.

M. C. van de Ven.

NIEUWE DEKEN.

Het adres van de nieuwe deken van ons gilde, de Heer Jos van Es, welke in de plaats van de Heer J. Segers is gekozen, luidt: Hoogvensestraat 65a te Tilburg.

St. Mauritius, Goirle

PATROONSFEEST GILDE ST. MAURITIUS

Op maandag 24 september vierde het gilde haar jaarlijks patroonsfeest. Om kwart voor acht waren de gildebroeders aanwezig in het gildehuis bij de heer W. Scholtze vanwaar men met het vaandel en onder tromgeroffel naar de parochiekerk St. Jan de Doper marcheerde, alwaar door de Zeereerwaarde Heer Pastoor een H. Mis werd opgedragen voor de overleden leden van het Gilde St. Mauritius.

Na de H. Mis trad de Zeereerwaarde Heer Pastoor mee naar buiten. Op dedrempel van het kerkgebouw staande, naast de koning van het gilde, J. Verhoeven, zwaaide vaandrig C. v. Broekhoven het vaandel driemaal over hun hoofden en sprak daarbij de woorden: „Voor God, Koningin en Vaderland”, als zijnde de eed van trouw aan de kerk.

Hierna ging men naar het gemeentehuis, alwaar dezelfde handeling plaats vond in tegenwoordigheid van de edelachtbare heer C. van Bijssterveld, die als loco-burgemeester de eed afnam. Daarna marcheerden de gildebroeders naar het gildehuis, waar een goed verzorgde koffietafel stond te wachten, die door alle gildebroeders alle eer werd aangedaan.

Na de inwendige mens te hebben versterkt, stond om 11 uur een prijsverschieting op het programma, waarbij iedere gildebroeder een mooie prijs in ontvangst kon nemen. Daarna bleef men nog enige tijd gezellig bijeen.

Des avonds om 7 uur kwamen de gildebroeders met hun dames wederom in het gildehuis bijeen. Hoofdman M. Adriaansen heette allen welkom, speciaal de heer en mevrouw Peijnenborg-Hamers, respectievelijk erevoorzitter en beschermvrouwe, de ere-leden de heren Fr. Staats en Emil Peijnenborg, en wenste allen een gezellige avond.

Omstreeks 9 uur zaten allen aan een goedverzorgd diner, en werden ook de nodige borreltjes en biertjes niet vergeten. De avond werd opgeluisterd door humoristen, die er de stemming inhielden tot de kleine uurtjes.

Bij het einde van de feestavond dankte hoofdman M. Adriaansen allen en speciaal de humoristen en de feestcommissie die deze dag had georganiseerd, de gildebroeders: J. Verhoeven, J. Vekemans en C. Santegoets. Dezen hadden ook alle eer voor het slagen van deze patroonsdag.

BOOMSLUITEN GILDE ST. MAURITIUS

Op zondag 7 oktober j.l. te 14.00 uur kwamen de gildebroeders bleen tot het sluiten van de boom. Deze verschieping heeft plaats op drie vaste vogels. De prijzen werden behaald door de volgende gildebroeders:

- 1e prijs C. v. Broekhoven
- 2e prijs J. Vekemans
- 3e prijs C. Hollander.

Tevens moet nog vermeld worden dat het kampioenschap 1962 door A. A. Scholtze werd behaald.

De Hoofdman, M. A. P. Adriaansen.

St. Willibrordus, Casteren

IN MEMORIAM

GILDEBROEDER HENRICUS WILBORTS.

Het vrij plotselinge heengaan van Henricus Wilborts op 10 augustus 1962, deed voor hem de laatste maal hier op aarde de trom en vaandel in beroering brengen om hem met gilde-eer naar zijn laatste rustplaats te brengen en binnen te leiden in de eindoverwinning, die zegepraalt over de wereld.

Ruim 40 jaar lang heeft hij het St. Willibrordusgilde met grote plichtsbetrachting gediend en steeds zijn beste krachten daaraan gegeven.

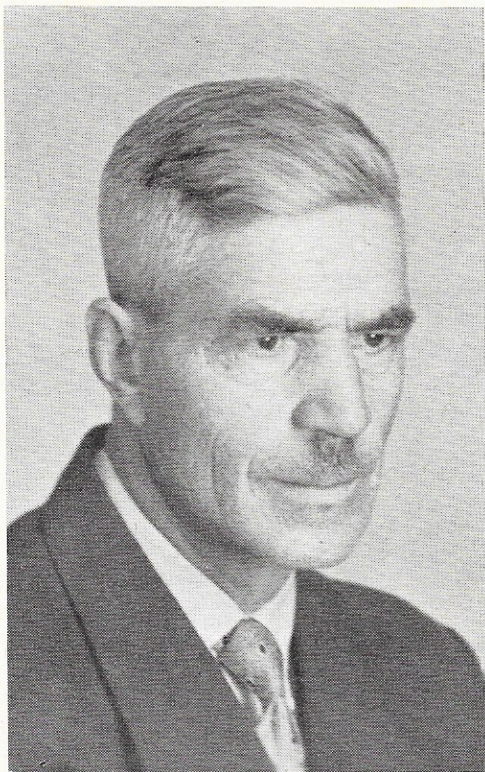
Het Boike, zoals men hem kende, was de vreugde zelf. Steeds opgewekt van zin en onafscheidelijk met zijn pijp, wist hij velen met zijn bezielende geest in het Gilde voor te gaan.

Voor al de moeilijke oorlogsjaren gaven hem, als Koning, extra zorg.

Met grote waardigheid heeft hij zijn functies van Koning en Hopman in het gilde bekleed. Daarom kwam zijn heengaan wat onverwachts. Moge hij rusten in vrede en hierboven genieten van de vruchten van zijn arbeid hier op aarde. Laten we hem in ons gebed blijven gedenken.

W. v. d. Heuvel,
secr. St. Willibrordusgilde „Casteren”.

St. Ambrosius Lage Mierde

Op 4 december j.l. werd een vergadering gehouden ter benoeming van een nieuwe Hoofdman. Deze vrij goed bezochte vergadering had tot resultaat dat de Heer C. Bruurs tot Hoofdman werd gekozen, geheel in overeenstemming met de wens van de ontslapen Hoofdman Jos. Maas, voor wie hij reeds vele jaren een trouwe en toegewijde steun is geweest.

Wij twijfelen er niet aan of de nieuwe functionaris zal zijn beste krachten geven om de voetsporen van zijn voorganger te drukken.

Het bestuur.

WEER EEN GROOT VERLIES!

Heden is van ons heengegaan onze geliefde Gildebroeder en Hoofdman, de Heer Jos Maas in de leeftijd van bijna 91 jaar.

Hij was 52 jaar een trouw lid van het Gilde St. Ambrosius en 37 jaar Hoofdman.

Een man die zeer veel voor het Gilde heeft gedaan en niet te vergeten was hij altijd bereid

bijgestaan en nooit tevergeefs kon men een beroep op hem doen daar hij alles over had voor het Gilde.

Moge God de heer Paridaan opnemen in de Glorie van de Hemel, is de wens van alle Gildebroeders.

Dat God hem zegene.

De Hoofdman, C. Bruurs.

St. Joris, Tilburg

Voor de gode orde delen wij U mede, dat met ingang van heden het secretariaat van het St. Jorisgilde te Tilburg is overgedragen aan:

Vaandrig A. J. M. Jacobs, Korte Tuinstraat 17, Tilburg, Telefoon Gemeentehuis Tilburg 04250-30400, toestel 269.

Met alle achting,

A. J. M. Jacobs.

P.S. Tot mijn vreugde ontving ik een telefonische mededeling van de vaandrig Jos Jacobs, dat hij erin geslaagd is om in korte tijd liefst 40 abonne's voor „De Gildetrom” te noteren: het is daarom dubbel jammer, dat het Kerstnummer wat over tijd is!

Red.

Feest bij St. Sebastiaan

GOUDEN GILDEBROEDER

P. VAN BEERS DOOR Z.H. DE PAUS ONDERSCHIEDEN.

om ieder gildebroeder met raad en daad bij te staan.

Verder is de heer Maas altijd lid geweest van de handboogschutterij waarvan hij de laatste jaren ere-voorzitter is geweest.

Verder was hij een trouw lid van de Harmonie O.N.A. waarvan hij ook nog mede-oprichter is geweest.

Dat God hem moge gedenken in de Hemel voor al zijn liefdadigheid die hij heeft verricht. Zijn nagedachtenis zal nog vele jaren ons blijven herinneren.

Dat God hem geve de eeuwige rust.

Het Bestuur Gide St. Ambrosius
Lage Mierde.

IN MEMORIAM

LAMBERTUS FIERS.

Op 27 november is vrij plotseling de Gildebroeder Lambertus Fiers van ons heengegaan in de leeftijd van 78 jaren.

Een trouw gildebroeder van St. Ambrosius, maar tevens van het Gilde St. Sebastiaan, waarvan hij deken was.

Dat de Heer hem moge opnemen in de hemelse glorie is de wens van ons allen.

C. Bruurs, Hoofdman.

IN MEMORIAM

GILDEBROEDER W. PARIDAAN.

Op 20 december 1962 is van ons heengegaan onze geliefde Gildebroeder W. Paridaan van het Gilde St. Ambrosius, waarvan Paridaan vele jaren eerste deken is geweest en meer dan 40 jaar lid.

Hij heeft het Gilde steeds met raad en daad

Het is wel een zeer bijzondere gebeurtenis, die bij St. Sebastiaan in Hoogeloon heeft plaats gehad.

Een gouden jubileum is een feit, dat nog wel eens meer voorkomt in de reien van onze gildebroeders. Een 50-jarig gildebroederschap, dat geëerd wordt met een Koninklijke onderscheiding, komt minder voor. Dat een gouden gildebroeders onderscheiden wordt met een Pauselijke onderscheiding is een zeldzaamheid.

En toch, dit grootse gebeuren had plaats in Hoogeloon, waarde Heer P. van Beers, gildebroeder van St. Sebastiaan, de grote eer te beurt viel de Pauselijke onderscheiding „Pro Ecclesia et Pontifice” op de dag van zijn gouden gildebroederschap te mogen ontvangen.

Dat de Heer van Beers daarop trots kan zijn is vanzelfsprekend, doch daarnaast mag zijn gilde St. Sebastiaan er fier op gaan een gildebroeder met zoveel erkende verdiensten in zijn gelederen te hebben.

De woorden van Pastoor Scheij, die hem de onderscheiding uitreikte: „Uw verdiensten zijn zo talrijk, dat alleen zuiver goud in staat is dit tot uitdrukking te brengen”, spreken voor zich-

zelf.

Naast de vele maatschappelijke verdiensten mogen wij hier vermelden, dat de Heer van Beers van de 50 jaren, die hij als gildebroeder van St. Sebastiaan doorbracht, 40 jaren zijn gilde heeft gediend als regerend deken.

Wij voegen ons gaarne bij degenen die de Heer van Beers hebben gefeliciteerd en hopen van harte, dat het hem gegeven moge zijn nog vele jaren het gouden erekruis van Pro Ecclesia en Pontifice te dragen.

Dat St. Sebastiaan een speciale avond organiseerde om dit jubileum en heugelijk feit te vieren in onderlinge kring zal geen verbazing wekken. Zulk een gebeurtenis is dit dubbel en dwars waard.

Hoofdman P. van de Pas bood namens het gilde een prachtige sjerp met de inscriptie „50”, alsmede een persoonlijk cadeau aan op deze feestavond, waarop de gildebroederschap oprecht gevierd werd.

Moge de Heer van Beers nog vele malen zijn „gouden” sjerp op gildefeesten dragen! Dat is de wens van alle gildebroeders van „Het Kwartier van Oirschot”.

Een Terugblik op 1962

Hoewel het afgelopen jaar vele locale en interlocale gebeurtenissen opleverde, heeft ons gemeenschappelijke federale optreden te Scarborough zo'n indruk gemaakt gedurende de Holland Week, dat men ons gezelschap, zij het in beperkte mate, wederom heeft uitge-

nodigd. Gezien de hoge kosten, die verbonden zijn aan een reis naar Scarborough, met alle daarbij komende persoonlijke uitgaven, die nog een rol spelen, was het bestuur van de Federatie toch blij, dat het met een behoorlijke bezetting t.o.v. het Gildewezen voor de dag kon

de Gilde viert!

De Gilde viert zo luidt de aanhef van een heel oud vaderlands lied. Ja, de Gilde viert, al naar dat te pas komt, maar als de feestklanken zijn verstorven en de vendels opgeborgen, herneemt het leven van alledag zijn rechten, het leven met zijn risico's op velerlei gebied.

Zorg er voor, dat U daar-
tegen zo veel mogelijk gedekt bent

en zoek deze dekking bij een instelling die reeds een mensenleeftijd lang heeft bewezen, dat zij ieders vertrouwen verdient

Déze instelling:

VERZEKERINGEN

van de N. C. B.

Tilburg, Spoorlaan 50, Tel. 20080 (0 4250)

komen, hetgeen in Engealnd, een land dat bij uistek alles, dat met traditie te maken heeft, in hoge ere houdt, buitengewoon werd geapprecieerd.

Helaas was noch de heer van de Mortel noch ik in de gelegenheid om dit bijzondere festijn bij te wonen, doch gezien de training van twee jaar geleden hebben onze gildebroeders het er fantastisch afgebracht, mede dank zij de leiding van Alph. Niessen en Math. van der Voort, respectievelijk voorzitter Kring Peelland en lid van de Federatie van de Brabantse Schuttersgilden.

Hieronder volgt een publicatie van het gezelschap, dat in Engeland onze eer hoog gedragen heeft en zonder namen te noemen geloof ik

wel, dat U eenieder zult herkennen, Ons Kwartier kwam uit met de heer J. Vermelis, wnd. Koning Tilburg (St. Joris), Fr. Lauwers, A-vendelier, Oirschot (St. Sebastiaan) en Fr. v. d. Wouw, A-vendelier Moergestel (St. Sebastiaan en St. Barbara).

Gezien het enorme enthousiasme in Scarborough voor dit gecombineerde gezelschap uit vijf Kringen, dat werkelijk moeite noch tijd heeft gespaard om de grote belangstelling van inwonenden en toeristen te trekken, mogen zij zich gelukkig prijzen, dat hun werk pertinen als het beste werd beloond, zowel door de buitengewone toespraken van de autoriteiten alsmede de reactie van de gemiddelde toeschouwer.

Red.

Koningsschild in 't algemeen

Gedurende de vele eeuwen, dat de gilden bestaan, was het in elk gilde een vaste traditie, dat na een bepaald aantal jaren koning werd geschoten. Steeds weer opnieuw moest een koning zijn titel afstaan aan een nieuwe koning.

Dit feit bracht altijd met zich mede, dat de oude Koning een zilveren schild overhandigde aan de nieuwe koning hetwelk werd toegevoegd aan de bijzondere koningschat, welke de regerende koning mocht dragen. Soms waren het er zovele, dat zilverdragers werden aangetrokken, om het gildezilver, dat voornamelijk uit koningsschilden bestond, voor hem voor zover dat

mogelijk was, op een zwart of rood vest (hopelijk) behoorlijk gepoetst te dragen.

In de oude tijden werden de meest koningsschilden versierd met het beroep, dat de afgetreden Koning beoefende, een ploeg voor een landbouwer of een aambeeld voor een smid, zomede de periode, waarin hij actief geweest is, waarbij natuurlijk nooit de naam mocht worden vergeten. In de loop der tijden zijn er ook gildebroeders verschenen, die niet bepaald een vak beoefenden, doch andere werkzaamheden verrichtten. Nu is mij door verschillende gildebroeders gevraagd, hoe een koningsschild van een notaris, advocaat of een handelsman zou

Gildebroeders,

Reeds jaren heb ik U aangesproken om ons te helpen „De Gildetrom” in leven te houden, hetgeen gelukt is door het feit, dat vele gilden meer abonnementen nemen, dan zij oorspronkelijk van plan waren. Toch is dit dure krantje (gezien de oplage) en zorgenkind. Met elk abonnement, ook buiten onze gildewereld, zijn wij verheugd, doch de advertenties moeten het doen en ik vraag U nu met de hand op mijn hart.

*Laat ieder Gilde per jaar voor een redelijke
advertentie zorgen. Bijvoorbaat onzedank*

Red.

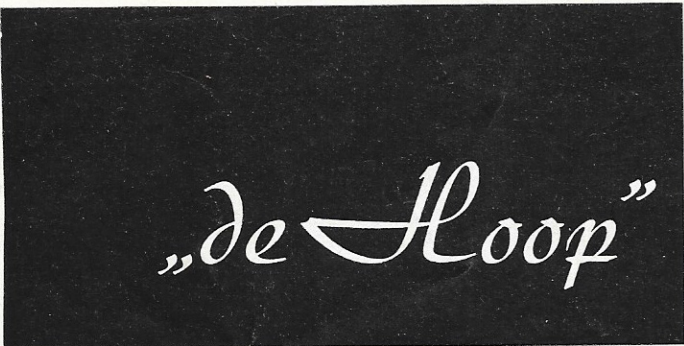
kunnen worden uitgewerkt. Ik heb daarvoor een oplossing gevonden, waarvan onderstaande foto een model zou kunnen zijn. Zonder op te scheppen meen ik, dat een dergelijk schild in elk geval kan passen in de collectie koningschilden van het desbetreffende gilde, zonder verder tot details over te gaan. Wanneer men het niet met mij eens is, wil ik dat gaarne vernemen, doch het is toch wel moeilijk een enthousiast gildebroeder, die misschien deurwaarder is,

aan een goed schild te helpen: daarom publiceer ik mijn eigen koningschild, wat ik bij St. Barbara te Oisterwijk heb verkregen en altijd nog een goede indruk maakt en ook voor de toekomst in de historie van het betrokken gilde wel een schakel zal blijken te zijn in de opeenvolging van de verschillende koningen.

Red.

Ook in 1963...

voor de
moderne lijn
in
uw drukwerken

„de Hoop”

DRUKKERIJ - UITGEVERIJ

M. C. van de Ven & Zonen

Hoogvensestraat 163

Tilburg

Telefoon 25444, b.g.g. 23090